

KARLSTADS KOMMUN**KOMMUNLEDNINGSKONTORET****Remissvar** 2023-04-26Mats Jensen,
mats.jensen@karlstad.se**Remissvar – Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap Ds 2023:3**

Dnr KS/2023:96 Dpl 24

Sammanfattning

Karlstads kommun har utsetts till remissinstans för att svara på remiss Ds 2023:3 Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap. Remissvar ska inkomma till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 23 maj 2023.

Karlstads kommuns synpunkter

Karlstads kommun anser att utredningen utgör ett bra underlag i stort för att tillhandahålla ett statligt stöd för flygtrafik i Sverige. Det är också av stor betydelse för en ökad robusthet i Sveriges kommunikationer samt för att kunna möta ett behov av en höjd beredskap.

Karlstads och regionens förutsättningar

Karlstads geografiska läge motiverar flera olika trafikslag för näringslivets behov. Vad gäller näringslivets resor på kortare sträckor med slutdestinationer i mellanmarknaden och till Stockholm som slutdestination finns resmöjligheter med järnväg. Dock utgörs Värmlandsbanan av enkelspår med en stor störningskänslighet och begränsad framkomlighet. Gemensam med andra aktörer verkar Karlstads kommun för en utbyggd järnvägsinfrastruktur men en sådan utveckling finns inte finansierad inom en överblickbar framtid.

Näringslivets i Värmland är mycket beroende av att kunna resa till destinationer där marknaden för regionens företag finns. Ett flertal undersökningar har, när det har funnits etablerad flygtrafik från Karlstad, visat att genomresandet utgör 91 procent av resorna. De flesta större företagen i regionen verkar på en internationell marknad och har världen som arbetsplats. Likväl som flygplatsen är viktig för utresande är den det för

Karlstads kommun	Webbplats	E-post	Organisationsnr
Postadress	karlstad.se	karlstadskommun@karlstad.se	212000-1850
Karlstads kommun	Besöksadress	Telefon	Bankgiro
651 84 Karlstad	Kontaktcenter	054-540 00 00	405-2213
	Västra Torggatan 26	Fax	
		054-18 34 10	

inresande till länet. Regionens näringsliv behöver likväl tillgång till flyglinjen för att ta emot kunder, konsulter, besökande och andra målgrupper. Det är därför viktigt att den produkt som upphandlas för linjen Karlstad – Arlanda passar våra förutsättningar och behov, till exempel genom att incheckat bagage går direkt till resenärens slutdestination. Karlstad Airport är sålunda av kritisk betydelse för att behålla och utveckla det exportberoende näringslivet i regionen.

Vårt näringsliv, offentliga verksamheter och invånare uttrycker en stor saknad av en flyglinje som förbinder oss till vår huvudstad men också resten av världen. Med ett befolkningsunderlag om 200 000 människor som kan nå flygplatsen inom en timmes restid med bil skapas underlag för en hållbar flyglinje.

Karlstads kommun anser att det är av vikt att kunna delta vid upphandling av flyglinjen Karlstad – Arlanda för att påverka att flyglinjen på bästa sätt möter flygplatsens förutsättningar men också resenärernas behov.

Angående utredningens förslag att flygplatser och flygtrafik ska utvecklas hållbart och bli fossilfria i enlighet med fastställda mål anser Karlstads kommun att det är en självklarhet. Karlstad flygplats och dess ägare kommer att vara aktiva för att en omställning till fossilfri flygverksamhet ska kunna bli verklighet så snart den tekniska utvecklingen medger det. Förslaget på att tillsätta en bränslekommission välkomnas därför som ett led i den inriktningen. I det sammanhanget vill Karlstads kommun framföra att kommunen har erfarenhet av att arbeta med hållbara bränslen inom området genom att Karlstads kommun är en av initiativtagarna till Fly Green Fund som verkar inom intresseområdet. Karlstads kommun deltar därför gärna i omställningsarbetet i samverkan med andra intressenter.

Karlstad Airport som anläggning

Karlstads kommuns samrådshandling för översiktsplan 2050 lyfter fram att det finns stor potential till utvecklad kollektivtrafik till och från Karlstads flygplats. Flygplatsens strategiska läge nära stora transportstråk bidrar till att stärka såväl näringslivet som besöksnäringen inom hela regionen. Området intill flygplatsen bedöms utgöra lämpligt utvecklingsområde för verksamheter, både med anknytning till flygverksamhet och annan verksamhet. Det är dock av stor vikt att dessa verksamheter inte äventyrar eller påverkar flygplatsens flygsäkerhet och framtida verksamhet negativt.

Karlstad flygplats är Sveriges näst yngsta flygplats och klarar redan idag alla kraven för civil och militär flygtrafik. Flygplatsen drivs i bolagsform genom Karlstad Airport AB. Flygplatsen har 4E klassning och kan därmed ta emot stora flygplan med sin landningsbana på drygt 2500 meter.

Karlstads kommun har, i egenskap av ägare till flygplatsen, investerat betydande belopp i närtid för att kunna tillmötesgå framtidens flygtrafik både ur ett kommunikations- och beredskapsperspektiv. Under perioden 2019 – 2021 har Karlstad Airport genomfört investeringar som uppgår till sammanlagt 93 miljoner. Investeringarna omfattar turnpads för möjlighet att ta emot större flygplan (4E klassning), ny asfaltsbeläggning på landningsbana, taxibanor och uppställningsplatser, ny belysning,

uppgradering av kraftförsörjning och styrsystem och till sist byggnader och inflygningsvägar för svensk luftambulans (SLA) verksamhet på flygplatsen. Flygplatsen har också den instrumentering som krävs för att kunna fortsatt vara en reservflygplats. Med utgångspunkt i genomförda investeringar är det därför av stor vikt att Karlstad Airport ges möjligheter att fungera som infrastruktur anläggning med kontinuerlig trafikering i ett modernt flygsystem.

Karlstad ligger på en, för Sverige, strategisk plats mellan Stockholm, Oslo och Göteborg. Närheten till Norge är betydelsefull inte bara för våra kommunikationer men också utifrån behovet av ett starkare samarbete med vårt grannland vid ett medlemskap i NATO och ett tätare beredskapssamarbete i Norden.

Svensk Luftambulans (SLA) har också sitt huvudkontor med ledning, flygskola och verkstad vid Karlstad Airport. Närheten till länets regionsjukhus är viktig ur ett samhällssäkerhetsperspektiv.

Flygplatsen är redan till 90 procent fossilfri och kommer att uppnå målet om fossilfri flygplats till 2025.

Upphandlingen av flygtrafik är tidskritisk

Karlstads kommun ser ett stort behov av att det bereds en möjlighet omgående att tillsammans med Trafikverket upphandla en flyglinje Karlstad – Arlanda innan den föreslagna tidsperioden 2027. I den nuvarande postpandemiska situationen i samhället är det en stor utmaning att på kommersiella villkor etablera flyglinjer, i synnerhet när den föreliggande utredningens ambitioner är kända.

Av ovanstående anledning anser Karlstads kommun att det är av stor vikt att staten tar sitt ansvar och tillser att det ges möjligheter att utveckla en temporär lösning för att etablera flygtrafik på Karlstad Airport innan 2027.

Finansiering

Sedan 2020 saknar Karlstad Airport en reguljär inrikeslinje som förbinder Karlstad och Värmland med den internationella marknaden som regionens näringsliv och myndigheter efterfrågar. Karlstad Airport har under flera år gått med underskott där Karlstads kommun och Region Värmland som ägare behövt skjuta till betydande belopp för att den ska kunna bibehållas. Det är också troligt att det kommer att kräva framtida insatser för att kunna möta framtidens behov, framförallt med utgångspunkt i omställningen för att möta hållbarhetsbehov. För att kunna tillmötesgå behoven anser Karlstads kommun att det föreslagna maxbeloppet uppgående till 15 miljoner kronor i stället ska utgöra 75 procent av driftkostnaden för att driva en flygplats utifrån de krav som tydliggörs i utredningen.

Karlstads kommun anser att det kommer att behöva tillskjutas medel för att upprätthålla flygplatsen som beredskapsflygplats samt reservflygplats i form av statliga bidrag. Att klara av uppdraget som reservflygflygplats innebär bland annat att flygledningsförmåga genom reservutrustning behöver finnas, underhållas och ersättas vid behov.

Karlstads geografiska läge möjliggör slingning med elflyg dels för ett nätverk regionalt med framförallt för gränsöverskridande förbindelser till Norge. Karlstads kommun anser att det finns en stor potential för att utveckla Karlstad Airport som en flygplats som tidigt tillhandahåller möjligheter att etablera elflygverksamhet. Vidare vill kommunen framhålla att en sådan omställning kan behöva tillskjutande subventioner från staten i Sverige eller via den Europeiska unionen.

Genom en utveckling av Karlstad flygplats som hub för elflyg kan en samverkan med flygplatserna i Torsby och Hagfors etableras. För Karlstads del är det därför viktigt att dessa finns kvar. Framtidens elflyg kommer att kräva stora investeringar i den gröna omställningen, investeringar som kan genomföras genom gemensamma upphandlingar eller utnyttjas tillsammans mellan flygplatserna i Värmland eller dess omgivning.

Samverkan för gemensam utveckling

Utredningen påvisar ett behov av fler statliga flyglinjer, beredskapsflygplatser och reservflygplatser och därmed ett väsentligt ökat statligt ekonomiskt stöd. Det är inte bara viktigt utifrån en målsättning att hela Sveriges ska leva och utvecklas utan likväl i en tid då vår beredskap ska öka vilket bland annat kräver fler och redundanta kommunikationsvägar.

För att effektivisera hela flygplatssystemet ser vi behov av att bättre kunna samverka med staten och ta del av gemensamma upphandlingar som omfattar exempelvis utrustning, utbildning som krävs på varje enskild flygplats, det skulle gynna flygplatssystemet och minska på administrativa kostnader och förhoppningsvis leda till en minskad totalkostnad. Det är särskilt viktigt när alla flygplatser ska ställa om till en fossilfri verksamhet och skapa möjligheter för att hantera fossilfritt flyg. En bättre samverkan skulle gynna en omställning till hållbar flygverksamhet samt skapa en bättre produkt för resenären.

Samhällssäkerhet

Sverige kommer inom de närmaste åren att genomföra en avsevärd förmågeökning inom det militära och civila försvaret. Det är ett uppdrag som berör många aktörer i samhället och där samverkan kommer vara avgörande för framgång. Alla behöver vara delaktiga och bidra till en snabb återbyggnad av landets totalförsvaret. I Värmland finns en stark tradition av att samverka och samhällssäkerhetsområdet är inget undantag. Vårt samhälle behöver byggas mer robust och här pågår redan idag mycket arbete i Värmland inom hållbara energisystem, livsmedelsförsörjning, additiv tillverkning inom stål och verkstadsindustrin samt utveckling inom skoglig bioekonomi. I nära anslutning till Karlstad Airport finns ett viktigt regionsjukhus, ett universitet som bedriver forskning och utbildning i många kompetensområden inom samhällssäkerhet, Myndigheten för samhällsskydd- och beredskap, Plikt- och prövningsverket samt Myndigheten för psykologiskt försvar. Fysiska och digitala kommunikationer är viktiga hörnstenar för att få helheten att fungera. Karlstads kommun har därför antagit ett viktigt målområde som handlar om

att utveckla Karlstad som kompetenscentrum för samhällssäkerhet och med det starkt kunna bidra till landets återetablering av totalförsvaren men också ett robustare samhälle i stort.

Flygtrafiken i Värmland är nödvändig både som redundant kommunikations- och transportlösning (vid sidan om väg och järnväg) men även för att fortsatt kunna bibehålla och utveckla kompetens och förmåga i robusta samhällsviktiga verksamheter och näringsliv i området.

Sammanfattning av Karlstads kommuns synpunkter

Karlstads kommun ser positivt på att:

- en statligt finansierad flyglinje Karlstad – Arlanda upprättas med statligt stöd.
- Karlstad Airport utgör en permanent beredskapsflygplats.
- Karlstad Airport kvarstår som reservflygplats.
- ägarna till Karlstad Airport ges möjligheter till ett inflytande avseende möjligheterna att upphandla kommande linjer.
- staten bereds en plats i flygplatsens styrelse då en statligt finansierad flyglinje upprättas under förutsättning att ägarnas rådighet säkerställs.

Karlstads kommun vill däremot framföra nedanstående synpunkter:

- Att det omgående bereds möjligheten att upprätta en statligt finansierad flyglinje Karlstad – Arlanda eftersom behov finns i dagsläget. Alternativt att det, på annat sätt, etableras flygtrafik under en övergångsperiod.
- Att det föreslagna taket på statligt bidrag till flygplatsdriften tas bort och 75 procent av driftskostnaderna är det bidrag som flygplatserna erbjuds.
- Att kommunen ges möjlighet att delta vid upphandling av den kommande flyglinjen Karlstad – Arlanda i syfte att ge flyglinjen goda förutsättningar för de lokala och regionala behoven.
- Att den statligt finansierade flyglinjen Torsby – Hagfors – Arlanda bibehållas utöver den tillkommande Karlstad – Arlanda. Hela Värmland behöver leva och utvecklas.

Linda Larsson
kommunstyrelsens ordförande

Ulrika K Jansson
kommundirektör